

A második Lipótváros regénye

Pár esztendő alatt a Vigszínház mögött új városrész épült
Kulisszatitkok a városfejlődés történetéből

Irta: Paizs Ödön

(Saját tudóstónktól.) Budapest nem fejlődhet tovább! Az egymillió főváros túlságosan nagy a megcsontított nyolcmillió Magyarországnak. Budapest csak a régi dicsőségéből él és vissza fog fejlődni! — így beszél a pesszimizmus és eddig néhez volt ilyen felfogás ellen érveket szerezni.

Az érvek pedig itt állanak, itt merednek az ég felé. Pár esztendő alatt kis helyen közel száz négy- és ötemeletes palota bújti ki a föld alól. Furesa, hogy ezt fel kell fedezni, de a budapesti ember nagyon konzervatív. Mindenki hallott arról, hogy új város van keletkezében a Vigszínház mögött, néha talán el is tévednek arrafelé, de alig veszi valaki magának azt a fáradságot, hogy megnézzék azt, ami már megvan.

Nem arról van szó, hogy a jövő fejlődéséről fessünk magunknak csillogó álmokképeket, hanem ott állanak már a modern bérpaloták, nem kevesebb, mint 10.000 lakosú új városrész keletkezett nem a szemünk előtt, hanem valami spanyolfal mögött. Ez a spanyolfal az a házior, amely a Margitidőnél kezdődik és a Nyugati pályaudvar előtti térbe torkollik be. A pesti ember megszokta, hogy végigvonul a Lipótkörúton és önmagával elintézte azt, hogy Újpestig már csak a gyárak hosszú és pusztasora következik.

Ennek a 10.000 lélekkel bíró új Csikágónak történetét szeretnénk most megírni. Van már egy Csikágónk, az is néhány esztendő alatt termelt itt, a Keleti pályaudvar környékén. De akkor még Nagymagyarország volt, akkor még az optimizmus bódító légkörében éltünk, akkor még természetes volt, hogy amerikai stílusra, gyors fejlődésre készülődött fel ez a város. Az új Csikágó jobban érdemli meg a nevet, jobban hasonlít az Ontario mellett büszkélkedő világvárosra. Amint a hajó kiköt a gyönyörű parton, a gyönyörű avenuen hosszú sorban húzódnak a felhőkarcolók. Mindegyik stílusos és új, a gyors fejlődés imponáló bizonyítéka. Felhőkarcolókról mi nem álmodhatunk, de mégis a mi viszonyainkhoz képest itt vannak a mi magas házaink. Ot-hatemeletes bérpaloták, mely testvérek között is hét emeletet jelent. Magasföldszint, műteremrész külön szerepel és ha ezt számításba vesszük, azonnal el lehet könyvelni a hét emeletet, amelynek építésére nyíltan nem ad engedélyt az építési szabályzat.

Hogyan keletkezett az új Lipótváros?

Miképpen lehetséges, hogy a fejlődés csak itt indult meg, míg másutt a nekilendülés, úgy látszik, véglegesen megakasztotta a háború. Nehéz erre felelni. Az egyetlen magyarázat talán az, hogy akadt egy bizottsági tag, aki megdöntöhetetlen hittel bízott ennek a városnak fejlődésében. Hitét ki is merre nyilatkozta. Törhetetlen akarattal és ambícióval utat vágatott oda, ahol a paloták tövében sártenger terpeszkedett és ahol nyomortanyák húzódtak meg az üres és irdatlan térségek felhasított mélyedéseiben.

A fanatizmusa meg tudott győzni másokat is. Kerületi mérnökök lelkesedéssel álltak szolgálatára. Nem riadtak vissza a sok akadálytól, követték híven városépítő munkájában.

Budapest városa maga nem kezdeményezett. Nem is gondoltak arra, hogy a fejlődést ebbe az irányba lehetne vezetni. Mással törődtek, mással voltak elfoglalva. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy Sipőcz polgármester nem gördített akadályt a városrész fejlődése elé. Amikor a bizottsági tag előadta gondolatait, reális tervekkel tudta igazolni a fejlődés lehetőségét, sietett kijelenteni: »Próbáljuk meg, de nem az én, hanem a saját felelősségemre!« A bizottsági tag merre ezt is vállalni. Ma már megkapta a felmentést. Ma már a házsorok bizonyítékai arra, hogy nem szabad a pesszimizmusnak odavetni magunkat.

Ez a város fejlődik, ez a város fejlődni fog, Budapest nem hal meg az élet, Budapest tovább harcol és nem akar elbukni a milliós városok versenyében.

Megnyílnak az elzárt területek

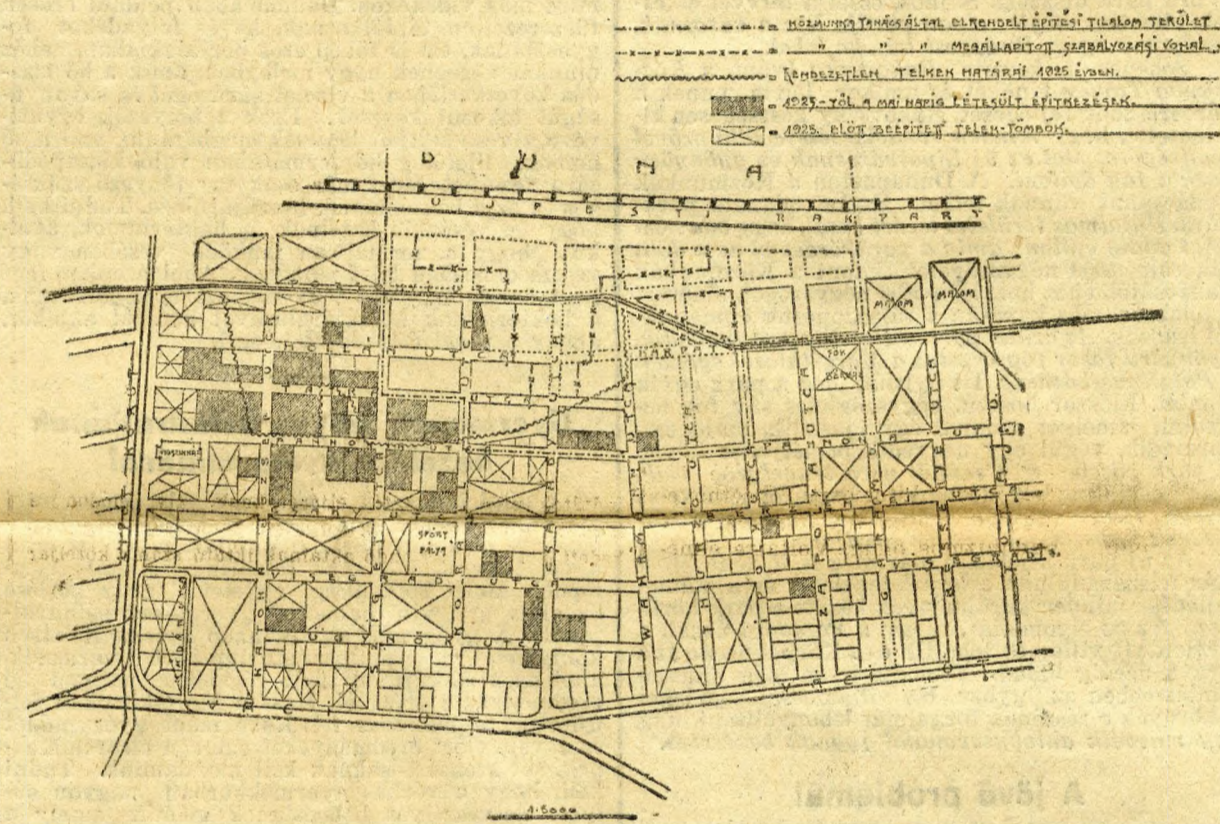
Volt idő, nem is olyan régen, amikor a Lipótkörúton sem meredeztek gyönyörű házsorok, hanem itt is pusztaság ásitott és üres, majdnem értéktelen telkek terjedtek. Weiss Manfréd bátyjáról, Weiss Berchtoldról őrizték meg azt a kedves anekdotát, amelyet újságírói körökben sokszor emlegetnek. Weiss Berchtold az újságíróknak nagy tisztelője volt. Különösen a munkájuk iránt érdeklődött. Mint fővárosi bizottsági tag közelről figyelhette működésüket. Egy alkalommal megszólította az egyiket és aziránt érdeklődött, hogyan talál mindig témát, amelyet azután megír? Az újságíró azt válaszolta, hogy csak öltre van szükség és hamarosan kész a cikk. Weiss Berchtold aggódva rázta a fejét és így szólt:

— Nagyon nehéz mesterség lehet az önké! Folyton ötleteket és ötleteket termelni. Nekem életemben csak egyetlenegy ötletem volt. Kitaláltam, hogy meg kell venni azokat a telkeket, amelyek az akkor épülő Margitidő és a későbbi Vigszínház között húzódnak. Ebből az egy ötletből nemcsak én, hanem az egész családomban meggazdagodott.

Ma már ilyenarányú vagyonszerzésre nehezen van kilátás, de az kétségtelen, hogy azok a bátor emberek, akik a mostani nehéz viszonyok között építettek, Budapest fejlődésében bíztak és remélik, hogy üzleti befektetésük az idők folyamán jól fog kamatozni.

Scheuer Róbert fővárosi bizottsági tag ebben a ciklusban került be a törvényhatóságba. Azóta erősen szerepel a városi életben, de igazi ambícióval ennek az új kerületnek felépítésén dolgozik. Kétségtelen, hogy az ő érdeme, hogy ma már közel száz új ház épült az azelőtt lezárt területen.

Amikor elmúlt a háború és a sok forradalom, az emberek kezdtek egy kissé magukhoz térni — magyarázta Scheuer az új városrész kialakulását. — Az infláció egyeseknek vagyont is hozott, lassan-lassan mégis megindult az építkezés. Az állam és a főváros érezte, hogy addig egészséges fejlődésről nem lehet szó, amíg valahogyan elő nem mozdítják a magánépítkezéseket. Valóban épült itt is, ott is egy-egy ház, rendszerint a város határában, ahol nem volt se gáz, se víz, se villany, ahová a városnak mérhetetlen nagy költséggel közműveket kel-

lett vezetni, vagy a háziúr maga végezte el ezeket a nagy kiadásokat a közönség helyett. A közművek rendszerint többre kerültek, mint maga a ház. Ezer herce-hurca, szaladgálás, kijárási, protekciókeresés volt mögötte, aminek végeredményképpen sok értelme nincsen. Mint mérnökember kezdtem tanulmányozni a város fejlődését. Megdöbbentett az, hogy úgyszólván a város szívében, a Vigszínház mögött van egy lezárt terület, ahol így, a fejlődésre még csak gondolni sem lehet. A lapok annak idején hosszú cikket írtak arról, hogy egy konfliktusos nekibátorodott, és a Pannónia uccán behajtatott. Megakadt a sárban és a Vigszínházról pár száz méternyire valóságos elmerült a sártengerben. Se ki, se be, ott pusztult volna, ha tűzoltókat nem hívatnak és nem mentik ki. Ez a kis emlék mindig zsongott az agyamban és amikor fővárosi bizottsági tag lettem, elhatároztam, hogy időmnek jó részét arra fogom szentelni, hogy ezt a területet nyissuk meg a fejlődésnek. Ide nem kell messziről vezetni a közműveket. Potom pénzből meg lehet csinálni az utakat, gáz, villany, víz rendelkezésünkre áll. Tisztán állt előttem, hogy csak rendszerességet kell belevinni a mostani káoszba és a városrész fejlődésének igazán nem lesz semmi akadálya. Minek építkezzünk a város végén olyan helyeken, ahol elvész az egy-két új épület, amikor itt a fejlődésnek tág tere nyílik?

A város lüktető élete mögött a pokol

Elég egy pillantást vetni a térképre, hogy megállapítsuk, miért nem fejlődhetett ez a városrész? A Pozsonyi út kezdett kiépülni. A Palatinus-házak megadták a fejlődés irányát, de azután a háború megszakította. Rögtön a hídnál, a Pozsonyi út másik oldalán kezdődött a pokol. A Hollán ucca, Tátra ucca nem is létezett. Egy-egy ház volt csak mindegyikből, mögötte az elzárt Silos-terület. Oriási tárházak, Lutzenbacher gabonaraktárai, majd üres telkek, amelyeket különféle lerakódóhelynek és raktáraknak használtak fel. Beljebb a hírhedt Suhajda-telep összérótt vityillóival, a telep közepén Suhajda mester kéjlaka, rózsakerttel övezve és belül ötszobás, fényesen berendezett lakás. Puha, meleg fészkek a nyomortanyák között. A telkek nem volt az övé, de a telkekkel senki sem tö-

rődött. Egyszerűen befészkelte magát és építette az ólakat az emberek számára egészen addig, amíg a hatóság rajta nem ütött.

Egy tűzvész, amely hasznos

1923-ban tűz ütött ki a Pozsonyi úton. Egy asztalosműhelyben támadt, hatalmas orkán dühöngött és a tűz pillanatok alatt terjedt. Nagy veszélyben forgott az egész vidék, mert 123 hordó benzint titkosan tároltak és ha az felrobban, a Nyugati pályaudvarig elpusztul minden.

Este félkilencor csaptak fel a lángok és fél-tizenkettőre lehetett csak eloltani. Bizony jól jött ez a tűz, mert olyant pusztított el, amit különben is le kellett volna rombolni.

De rombolni nem elég, építeni is kell! Megépítették a kerítést és újra el volt zárva minden. Ekkor lépett Scheuer Róbert akciójába. Úgy gondolta, ha itt megnyitjuk az uccákat, ha megcsináljuk az úttesteket, ha kiépítjük a közműveket, akkor egyik napról a másikra épütni fognak a házak. Elmondta a tervét sok olyan embernek, aki a város ügyeivel foglalkozott. Kinevették. Azt mondták, ne vágja ilyen nagy fába a fejszéjét. Még se pihent. Felkereste Sipőcz polgármestert, aki azonnal ráállott a kísérletezésre. »Próbáljuk — mondotta — öt évre beosztani a programot.« Feltétlenül rizikót jelent olyan helyeken is építeni úttesteket és rendezni városrészeket, ahol még nincsenek házak. Scheuer hivatkozott arra, hogy Amerikában is így indítják meg a fejlődést. Beszélt arról, hogy még ez sem elég. Közlekedést kell mindenáron csinálni, azért akadt meg ugyanis a továbbterjeszkedés a Lipótkörúton.

Köznevelési tanács által elrendelt építési terület
Magállamipari szabályozási vonal
Köznevelési tanács által elrendelt építési terület
1925-ös évi a mai napig fennálló építkezések
1925. évi építkezési terület

körútnál, mert onnan kezdve nincs semmiféle közlekedés. Ha megadjuk a fejlődésnek ezeket a lehetőségeit, úgy emberi számítás szerint a nekilendülés nem maradhat el. Sipőcz polgármester megkérdezte tőle, hogy vállalja-e ezért az akciót a felelősséget? Az volt a válasz, hogy szegény ember, anyagilag tehát nem teheti meg, de a morális felelősséget természetesen a legmesszebbmenő módon magára veszi. A polgármester azonnal telefonált Chármán tanácsnoknak, aki akkor még csak műszaki főtanácsos volt és utasította, hogy azonnal menjen ki a helyszínre és vegye munkába a terveket. Elment az utasítás az V. kerületi előjáróság-hoz is, hogy kezdjék meg a munkát.

Az új fejlődés vonala

Mindenekelőtt a fejlődés vonalát állapították meg. Elhatározták, hogy a Lipótkörúttól kezdve fognak befelé haladni. Az első évben a Katona József uccáig jutnak el, a második évben a Sziget uccáig, a harmadikban a Korall-uccáig, a negyedik évben — ebben most vagyunk — a Csanádi uccáig és az ötödik évben, a következő esztendőben, a Wahrmann uccáig. Ez azt jelentette, hogy megnyitják ezeken az útszakaszokon a Hollán uccát, a Tátra uccát, továbbépítik a Pannónia uccát.

Hamarosan elterjedt a reformoknak a híre és mielőtt még a programba belefoglalt volna, máris kezdtek építkezni. Itt is, ott is kibújt a földből a ház.

Új rendszer az utépítésekénél

Elsősorban az utépítésre fektették a súlyt. Csak egy helyen indokolt a makadámburkolat, ott, ahol új utat csinálnak, ahol esetleg még földfeltöltésre is sor kerül. Makadámra kell építeni mindenütt, ahol nincsen kész alap, ahol még mozog a föld, ahol még él. Ha más burkolatot fektettek volna le és közben megkezdődik az építkezés, a burkolatot teljesen tönkreteszik. Egy évig hagyták — és ezt a rendszert folytatták továbbra is — a makadámburkolatot, közben a hatalmas autók, társzekerek, amelyek az építkezésekhöz az anyagot szállítják, letaposkák a földet, megölik, már nem mozog és csak amikor már így kidolgozták a föl-

det, tették rá a szilárd burkolatot. Ez az oka annak, hogy ezen a környéken a legszebb és a legtartósabb az uccaburkolat.

Egyetlen kivétel akadt, a Pannonia ucca egészen a Wahrmann uccáig, ezt *herdmittel burkolták*, de ennek az uccának az elkészítésével sietni kellett, mert eredeti programunkhoz híven ezt a környéket a közlekedésbe is be kellett kapcsolni. Itt vezették be a 15-ös autobuszt, amely azután a Visegrádi uccán kerül vissza és az egész környéket összekapcsolja a Belvárossal. Tíz-tizenöt perc alatt innen bárki benn van a város szívében.

Természetesen senki sem engedheti meg azt a luxust, ha egy új város építéséről van szó, hogy az útburkolatokat gáz, villany, víz kedvéért folyton feltörjék. Elég, ha másutt így csinálják, vagy csinálták. Pontos tervek szerint először lefektették a közműveket és azután csinálták meg az utakat.

A világítás is nagyon fontos, minden ucca közvilágítást kapott és ez a városrész olyan gyorsan fejlődött ki, hogy a Markó uccai elektromos állomást hirtelen ki kellett építeni, mert hamarosan olyan tömegforgás jelentkezett, amelyet nehéz volt másképpen kielégíteni.

Amikor évnegyedkor beköltözésre készen álltak a házak, külön munkáscapatok éjjel-nappal dolgoztak, hogy gáz, villany a házakba be legyen vezetve. A fővárosnak valamennyi üzeme nem vette székülésnek ezeket a kéréseket, hanem megtett mindent, amit kívántak tőlük.

Épül a főváros legnagyobb parkja

Ilyen nagy városrésznek levegőt kell adni. Az az ideális megoldás, ha a városrész szívében gyönyörű park diszeleg. Sajnos, ezzel a tervvel elkészíték, ellenben mégis olyan parkja lesz a városnak, amilyenne egész Budapest büszke lehet.

Scheuer felkereste Rakovszky Ivánt, a Közmunka Tanács elnökét és amikor leírta ennek a városrésznek fejlődését, Rakovszky készségesen kijelentette, hogy minden rendelkezésére álló erővel segítségére siet az új Lipótvárosnak és gyönyörű parkot fog építeni. A Dunaparton a Közmunkák Tanácsának vannak telkei. Ezeket odaadta parkcélra. Hatalmas területet lezárt azzal, hogy oda nem lehet addig építeni, amíg a parkkérdés el nem dönt. Sikertől 8000 négyszöglet kapni a Közmunkák Tanácsától, ehhez hozzájön 5000 négyszöglet, amelyet a telekrendezés kapcsán a tulajdonosok önmaguktól leadtak. Az óriási park a Dunaparton kezdődik, gyönyörű fasor fog vezetni a Margithídtól egészen a Palatinus-házakig. Itt nyitják meg a park egyik oldalát. Először hosszú, négyszögletes sáv fog benyúlni, amelyet azonnal egy második, majd egy harmadik, végül egy negyedik bemélyedés követ. A park közepe a Csanádi ucca tengelyébe esik. Azért csinálták ezt így, hogy a Dunáról jövő friss levegő tölcésszerűen behatoljon ennek a városrésznek úgyszólván minden uccájába.

Az új park kijelölése már meg is történt. Most már felszabadulnak a lezárt területek és a holnap fejlődése minden körülmények között a park körül lesz. Az az elgondolás, hogy a Pozsonyi útnál, a BESZKAR villamos lehallik és a Kárpát uccán át a Dráva uccáig halad. Természetesen még nincsen döntés ebben az ügyben. Ha villamossal nem lehet a környék e részének forgalmát lebonyolítani, úgy egy második autóbusszal fogják bevezetni.

A jövő problémái

Az igazi problémák tulajdonképpen most jönnek. Ilyen hatalmas új kerületben középületeket kell emelni, több mint 10.000 új lakó költözködött ide, ezeknek gyermekei számára iskoláról kell gondoskodni.

A hatóságok bizony nehezen mozognak. Hiába épült itt annyi ház, egyetlen rendőrről nincs több, mint azelőtt volt. Eljártak már a rendőrségnél is, ahol azzal védekeznek, hogy személyzethiány van és így erre a környékre nem tudnak több rendőrt adni. Ennek a körzetnek a területe már nem egy órszobának, hanem egy egész kerületi kapitányságnak felel meg. Ennek tulajdonítható, hogy sok volt ezen a területen a tolvaj, különösen nyáron sok lakást fosztottak ki.

Visszaélés még mindig rengeteg van. A Suhajda-telep a Korall ucca, Pannonia ucca, Csanádi ucca. Hollán ucca között terült el. A közönség emlékszik még arra a küzdelemre, amíg sikerült Kovács házy főegyző segítségével ezt a nyomortanyát kipusztítani. Van egy Oleschák nevű seprűs tót ember. Kiválaszt magának egy üres telket. Letelep-szik, lakást, raktárt fabrikál magának, van egy lova és kocsija és azzal jár dolgozni. Egy néma és két tót asszony segítkezik neki. Próbálják büntetni, de a törvény értelmében csak a telektulajdonos ellen léphetnek fel. Amikor már nagyon lármáznak, tovább hurcolódik és újra kezdődik vele a komédia.

Suhajda is újra próbálkozik. Már épített is a Pannonia uccában egy házat. Természetesen nem kért hatósági engedélyt, ezt az épületet is lebontják.

Még mindig vannak helyek, ahol betörők, tolvajok meghúzódnak. Volt egy ház a Pozsonyi úton, amelyben 19 lakó lakott. Tízennyolehat kitelepítették, egyet azonban nem sikerült. A betörők bemásztak a felhagyott lakásokba és ott húzták meg magukat. A fényes paloták tövében még mindig vannak ilyen ólak, raktárak, amiket ki kell pusztítani.

Két házat kettévágtak

De nemcsak a Lipót körútba szaladó uccák megnyitásával volt sok baj, hanem elég nehézség akadt, amíg a Katona József. Sziget uccát és a többieket ki tudták vezetni a Pozsonyi útra. Mindenütt még nincs is készen az út.

A Katona József uccánál egyszerűen át kellett vágni a Silos-házakon. Egy emeletes ház meredt a Pozsonyi útra. Mint a kenyeret, egyszerűen karéj alakban bevágták. Az ucca területén lebontották a házat és most két tűzfal mered az ucca mindkét oldalán.

Kissé beljebb ugyanez ismétlődött meg, ott azonban már csak egy földszintes házat kellett bemetszeni. A tulajdonosok megfellebbezték a határozatokat, sokáig tartott, amíg az összes fórumokat megjárta az ügy, ma azonban az ucca már nyílt.

Az orvosi kutatás műhelyéből

Hogyan keletkeznek a vesekő?

Ismeretes, hogy a vizeletben normális viszonyok között is nagy mennyiségben választanak ki sók, amelyek rendszerint akadály és baj nélkül ki is ürülnek. Amde ha a vizelet lefolyása előtt valamely akadály merül fel, például a veséből levezető csatorna ideges behatás folytán összehúzóul, vagy pedig gyulladás folytán organikus szűkület keletkezik, a vizelet lefolyása akadályozva léven, kifejlődnek a vesekőképződés előfeltételei. Ezek az előfeltételek bizonyos vidékeken nagyobb mértékben állanak fenn, mint másutt, s itt a vesekőképződés tényleg sokkal gyakrabban fordul elő, mint más vidékeken. Dalmáciában például erősen fűszerezett táplálkoznak, kevés folyadékot fogyasztanak, ezt is főképp erős bor alakjában, nehéz munkát végeznek nagy melegben, amik a bő izzadás következtében a vizelet sűrűségét és savanyúságát fokozni képesek. Ezek a tényezők együttevve a vese sejtjeit képesek megbántani, ami a só homok, illetőleg hó formájában való kiesapódására vezethet. Most már csak egy tényező szükséges és ez a baktériumok hozzájárulása. Tudni kell, hogy ép vesén is hatolnak át baktériumok, anélkül, hogy a normálisan működő vesében vagy vesemedencében kárt tennének. Ahol azonban fent leírt összes károsító tényezők szerepet játszanak, a baktériumok hozzájárulásával bezárul az a kör, amely a vesekőképződést jelenti.

Gyermekek súlyos bélhurutjának kezelése nyers almával

Eddigi tudásunk szerint az almát, épűgy, mint a többi gyümölcsöt, mingyárt a kezelés elején kiemeltük a bélhurutosok diétájából, mert azt, mint a bél ingerét, károsnak tartottuk. Annál megkérdőbb Moro heidelbergi egyetemi tanár közlése az alma gyógyító hatásáról gyermekek bélhurutjánál. A gyógy mód tulajdonképp Frieda Klimsch köngsföldi gyermekszanatóriumából származik, ahol az almával már régebben nagyon jó eredményeket értek el. Most a Moro-klinikán felújították a már-már feledésbe ment gyógy módot és a vele elért eredményeket egészen elsőrendűeknek, sőt szenzációsaknak kell mondanunk. Tudni kell, hogy a vérhas gyermekkorban nagyon súlyos, életveszélyes betegségnek számít, amely a benne szenvedő gyermekek jelentékeny százalékát el szokta pusztítani. Moroék állítása szerint az összes kezelésbe került vérhas és súlyos, sőt leg-súlyosabb bélhurutos gyermekek is egy-két nap alatt meggyógyultak, pedig a vérhas gyógyulása az eddig alkalmazott legégszerűbb kezelés mellett is hetekig szokott tartani. Ha az ember elolvassa a Moro-klinika kórtörténeteit, az almával való kezelés valóban úgy hat, mintha a betegeket radikálisan megoperálták volna. Az eredmény olyan villámszerűen gyors és meglepő, aminőt csak műtéti beavatkozásoknál szoktunk látni. E mellett a gyógy mód roppant egyszerű. Nincs szükség az annyira kínos ricinusolaj-adagolásra, egyszerűen a gyermek kora szerint 500-tól 1500 grammnyi mennyiségű porhanyós almát finoman szétőrszölnek és azt kevés teával elfogyasztatják. A ház épűgy, mint a kínzó hasmenés, egy, legfeljebb két nap alatt megszűnik és a gyermek úgy szólván meg van gyógyulva. A hatás magyarázatát feltekezik, hogy az almában tartalmazó sok cersavnak lehet szerepe, ezenkívül pedig a hatalmas tömegű almapép mechanikusan mintegy átkeféli a fertőzött belet, miközben magával ragadja a káros anyagokat s azokat mindenestül ki is üríti.

Az alastrimról

Néhány évvel ezelőtt egy angol matróz a Kelt-Indiából Angliába vezető hajóúton himlőben betegedett meg. Feltűnt, hogy a matróz milyen könnyen bírta baját, továbbá feltűnt az is, hogy azok az egyének, akik tőle a himlőt megkapták, majdnem kivétel nélkül meggyógyultak, holott a valódi himlő halálozási százaléka 30 és 50 között szokott ingadozni. A járvány szíjjelertült Svájc-on, Hollandián, Anglián minden nagyobb baj nélkül. Ezt a könnyű lefolyású betegséget, amelynek lényegével sokáig nem voltak tisztában, elnevezték alastrimnak. Leschke tanár részletes vizsgálatokat végzett az alastrimban szenvedők gennyes hólyagjaival és minden esetben megtalálta bennük az úgynevezett Paschem-féle testecskéket, amelyeket mai tudásunk szerint a valódi himlő kórokozójának lehet tekinteni. Ezek szerint az alastrimot a valódi himlő egyik könnyű válfajának kell tekinteni, amit az is eléggé igazol,

egyenes és pompásan rendezett, mintha a Belvárosban volna.

Büszkén lehet most nézni az új városrész térképére. Az átlókkal díszített területek 1925 előtt emelt házak, az üres foltok még beépítetlen telkek. Ahol sűrű a sávozás, ott mindenütt már új házak vannak a városfejlődés díszére. Negyven-negyvenkétezer ember van ezen a területen, legalább 10.000 új lakó. Azt hiszem, be tudtuk igazolni, hogy Budapest valóban fejlődésre képes.

hogy himlő ellen beoltott gyermekek nem kapják meg, csak azok a nagyobb gyermekek, vagy felnőttek, akik második himlő-oltásban nem részesültek.

Orvosi üzenetek

A nyers koszt (Rohkost) veszélyeiről. Már a háború alatt is előfordult, hogy hadifoglyok nyers bab fogyasztásától meghaltak. A boncolás súlyos bélgyulladás állapotát mutatott. A nyers bab kicsirázta mérgező anyagot tartalmaz, ami tehát halálos mérgezésre adhat alkalmat. Most Fasching osztrák orvos közli egy idősebb úr és annak középkorú leánya esetét, akik egyenként tíz szem kicsirázott babot fogyasztottak el és mindketten súlyos tünetek közt betegedtek meg. Nem tudhatjuk, hogy miféle káros hatások fognak még kiderülni a nyers kosztól, a legjobb tehát, ha megmaradunk a jó régi főtt koszt mellett.

Asztmás betegek. Storm van Leeuwen holland asztmakutató az asztmát a levegőben úszkáló különböző szerves anyagoknak, az úgynevezett allergéneknek tulajdonítja. Az asztmás betegek kezelése ezen elv alapján úgy történik, hogy allergenmentes kamrában helyezik el őket, amelynek levegőjéből minden szerves anyag hiányzik.

Aszpirin-mérgezés. Öngyilkosok már 50-60 aszpirin-tablettát is bevettek, s bár szervezetük ezt a hatalmas aszpirinmennyiséget megsínylette, végre is minden esetben meggyógyultak. Ezek szerint napi néhány gramm aszpirin bevitelétől senkinek sem kell tartania.

A tengeri levegő konyhasótartalmaról. Sokan azért utaznak a tenger partjára, mert konyhasóban gazdag levegőre van szükségük. Pontos vizsgálatok kiderítették, hogy a tengerparti levegő konyhasótartalma elenyészően csekély, de amint a partról távolodunk a szabad tenger felé, a levegő konyhasótartalma folyton fokozódik, úgyhogy pár kilométer távolságon azt már jelentékenynek kell mondani. Ha tehát valakinek konyhasóban gazdag levegőre van szüksége, annak sok időt kell töltenie nyílt tengeren. (dr. B. Gy.)

Az élet meghosszabbítása — Beteg sorsa

Dr. Herceg Lajos új könyve

Ha valaki azt képzeli, hogy ebben a kecségtető című könyvecskében valami biztos hatástú életelixirről olvashat, nagyon fog csalódní. A könyv első felében, amely az élet meghosszabbításáról szól, azoknak az egészségügyi szabályoknak rövid foglalatját kapja az olvasó, amely a kezdődő szervi szívhaj karbantartására alkalmas. A háború s a háború utáni keserves viszonyok, továbbá a reumás bajok nagy elterjedtségével arányosan szaporodó szervi szívhajok, s nem utolsó sorban a következményeképp kifejlődő szív- és érmegbetegedések folyamánaképp a hirtelen halálesetek száma ijesztő módon elszaporodott. Szükséges tehát, hogy mennél korábban felismerjük a szervi szívhaj kezdő tüneteit, chea szabjuk a beteg életmódját, előírjuk a hatásosnak ígérkező gyógymódokat; ez lehet és ez legyen az orvos és elsősorban a háziorvos feladata. Dr. Herceg könyvecskéjében az igazi benső fájdalom hangján szól a háziorvosi rendszer megszűnéséről, amelynek visszaállítása szerinte úgy a betegek, mint az orvosok közös nagy érdeke. A betegeknek meglesz az ő éberén figyelő, hű háziorvosuk, az orvosnak meglesz mindennapi kenyeré, amelyet a közegészségügy nagymérvű szocializálása majdnem teljesen kitépott kezéből. Ha a népjóléti miniszter úr 15 éve nem látott igaz mosolyt a magyar orvos ajkain, még sokáig várni kell ezen mosoly megjelenésére, ha csak a közegészségügy szocializálásában megállást nem parancsol. Dr. Herceg szerint nemcsak ez a heves szocializáló idegkört teszi tönkre az orvosi gyakorlatot, hanem az dizegenyek visszaélései is, akik autótaxin robognak az ingyenes rendelőintézetek bejárata elé, ahol zsebvágyva drága ékszerüket, mint valódi szegények kerülnek az orvos szeméi elé, aki gyanútlanul, ingyen rendel olyanoknak, akik az orvost dúsán meg tudnák fizetni. Ezenkívül még sok, az orvosokat és közönséget egyaránt érdeklő adathalmazt lehet találni a jól megírt könyvecskében, amelynek létségtelenül nagy olvasóközönsége lesz. (dr. B. Gy.)